წელიწადი მეოთხე.

! აქართველო უწინარეს ყოვლისა.

თეთრი გიორგი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მიმდინი საწუთრისანი მისთა ნივთთა-
გან რჩებიან,
იშვებენ, მაგრამ უმუსთლოდ კოლოდ
ვერ მოურჩებიან;
პაქებ ჭეუახა ერძენთახა, რომელნი
მურჩებიან.

შოთა რუსთველი.

პარიზი
28 აგვისტო 1929 წ.
N° 21

ქართველ პატრიოტთა ორგანო თეთრი გიორგი.

Journal de l'Organisation des Patriotes Géorgiens «THETRHI GUIORGUI»

Rédaction : THETHRI GUIORGUI, 11, Porte Champerret, Paris - XVII

Août 1929
N° 21
Paris

ფასი
2
ფრანკი

*
* *

28 აგვისტოს თოფებით ხელში გამოსული ერი რაოდენ იმედს, სიხარულს და სიამაყეს შეიანიჭებდა ქართველის გულს?

ერი აღზდგა ერძოლის სურვილით გამშაგებული, მელანულ უფლების აღსადგენად...

საქართველო აჯანყდა!... აჯანყება დამარცხდა.

რა სადა ოხი სიტყვაა ერის დიდი ტრაღიულ თავგადასავლის გამოსახატავად... მაგრამ რამდენი ტანჯვა ვაგვაა შიგ ჩართული... რამდენი ვამწარებული და გაუბმ დურგული დედა, ცოლი, დაი და შვილებია მოწმე ამ დღისა? რამდენი საფლავია თავდადებულთა...

ჩვენ მოსწრეთ და თანამედროვეთ, მოვლენის სიახლოვის გამო, არ შეგვიძლია ერძნოვა არ ჩავრთოთ და ცივი გონების თვალით ამ დღეს ისტორია დაფასებულ.

ჩვენ მხოლოდ ვეცდებით მის ხნოვრივ მნიშვნელობ ს განმტკიცებას. მიუხედავათ ფიზიკური დამარცხებისა, ხნოვრივი გამარჯვება მაინც ქართველ ერს დარჩა და ეს ხნოვრივი გამარჯვება მოუპოვა ქართველ ერ! იმ თავდადებულ მამულიშვილებმა, რომელნიც მ.ხვრპლად შეეწირენ საქართველოს უფლების აღდგენას. და განა ბრძოლა უმსხვერპლოდ შეიძლება? 28 აგვისტოს დაჩოცილებმა სირცხვილი მოხსნინდეს ქართველი ერის შუბლიდან. ეს სირცხვილი საქართველოს ისტორიაში უმაგალითო,—მოსცხო 25 თებერვალმა (21 წლ.)

28 აგვისტოს დანთხეულ სისხლით გადიოფცხა 25 თებერვლის შაი და საძარცხვინო ფურცლები ქართველი ერის სახაზელო ისტორიისა. ჩვენ ოროვამ დატას, ვიმოერებთ, ისტორიკოსის გონება-მკვეთრობას ვანდოთ, მხოლოდ აღვნიშნავთ, რომ ოროვამ შემთხვევაში: საქართველოს ბედ-იღბალის გარდამწყვეტ წუთებში ქართველ ერს ეთი და იგივე ბელადები ჰყავდა.

დამონებული ერის განთავისუფლება დამოკიდებულია მის ეროვნულ შეგნებაზედ, ნების-ყოფაზედ და ძალაზედ. ყველა ეს სამუალებაა სასურველ მოკავშირეების მოსაპოვებლად და მარჯვე დროს ის გამოდის აშკარად საერძოლველად.

ერის თავისუფლება სულ ელემენტარული მცნებაა. ყოველ ცოცხალს და კულტურულან ერს თავისუფლების იდეა ბუნებრივად (ინსტიქტიურად) შენახული აქვს, ეს არის პოტენციალური შენახული ენერგია. რაც უნდა დიდი იყოს ეს ენერგია ვერ გამოიჩენს საჭირო ძალას თუ ამ ენერგიას არა აქვს ასპარეზი და მანქანა. ეროვნულ თვით-დაცვის ინსტიქტისათვის, ამ პოტენციალურ ენერგიისათვის საჭირო ასპარეზი — ეროვნული იდეოლოგია და მანქანა — ეროვნული დისციპლინა. ეს ერთად-ერთი საშუალებაა ერისათვის, რომ მან გამოიჩინოს ბრძოლის უნარი თავის ბედნიერებისათვის. ერის ბედნიერება კი არის ვრცელი დებულება, რომლის აუცილებელი პირობა არის ერის დამოუკიდებელი, თავისუფალი ცხოვრება. ეროვნული იდეოლოგია და ეროვნული დისციპლინა არის საშუალება მიზან-მეწონილ და ნაყოფიერ მოქმედებისა ეროვნულ პოლიტიკაში.

და თუ ხნოვრივი მნიშვნელობა ქართველი ერის 28 აგვისტოს აჯანყებისა იმაში გამოიხატება, რომ სწორედ მა პოტენციალური ენერგია გამოიჩინა მრავალ საუკუნეთა ბრძოლის შემდეგ; მან ვერ მიაღწია გამარჯვებას იმიტომ, რომ მას აკლდა ასპარეზი —ეროვნული იდეოლოგია და მანქანა ეროვნული დისციპლინა. ერთსულოვნური გამოხვლა ქართველი ერის არ იყო შედეგი სრული და მყარი ეროვნულ იდეური შედეგისა, არამედ მა ერთსულოვნება იყო დამყარებული სხვა და სხვა სულიერ მისწრაფებით აღსავსე პარტიების ტაქტიკური შეთანხმებისა და აღტყინების; ეროვნულ გატაცების წამებ ში ეს სხვა და სხვაობა მათში ჭეშმარიტად წარიმალა და ბრძოლის მოძენტში ადარ არსებოდა და ეს არის ერთი მნიშვნელოვანი ხნოვრივი გაკვეთილი ამ აჯანყებისა. სამწუხაროდ ეს სრული ერთსულოვნება იყო წუთიერი და ხელოვნური.

ჩვენ მივისწრაფვით ქართველი ერის გაერთიანებისაკენ, ერთ ეროვნულ ორგანიზაციაში, ყველა პარტიათა გარეშე, რომელიც იქნება შეიარაღებული ეროვნულ იდეოლოგიით და ეროვნულ დისციპლინით. ასეთი იარაღით აღჭურვილი ქართველი ერი უსაოუოთ გაიმარჯვებს და ამით წარმლის ახლო წარსულის მწუხარებას და დაიამებს ეძიმე იარებს.

*
* *

ვიდრე ჩვენი სულთქმით სამშობლოს მგერდი ივსება და ჩვენს ძარღვებში აღელვებული სისხლი მძვინვარებს, ახამდე არ დავსთმოთ საქართველოს თავისუფლებისათვის ბრძოლას.

აჯანყება ერთ-სულოვანი, ერთი ბრძნოვით შეპყრობილი, თაბდადებული ბრძოლა რუსეთის წინააღმდეგ! ამას შესძლებს მხოლოდ «თეთრი გიორგის» საქართველო.

პირველმა აჯანყებამ რუსეთის წინააღმდეგ 1802-4-10-11-12-32 წლებისა ამოსთქა ქართველი ერის პატრიოტულ შეგნებიდან ამოსული 1924 წლისა, რომ აოვდგინა საამოსავლოს დამოუკიდებლობა.

მაგრამ ვერ გაეამართლეთ 1924 წლის აგვისტოს აჯანყება! პარტიულმა დაყოფამ ფრთეები არ გააძლეპინა და ერთგული მოძზადების ენერგია გაფლანგა ლიდერების ამბიციებზე და ყინიანობაზე. რა ქმნას ხალხის სახიოცხლო ძალამ, თუ შეთაურები არ ეყოლა!

ახლ თან ახლდა ბარქსისტული ხიბეცი ერეოვნული ბრძოლის წარმოებაში.

ასე დაყოფილი და არეული პიროვნები არ გადუტანია არც ერთ ეროვნულ ბრძოლას საქართველოს ცხოვრებაში.

ყველა მზად იყო იარაღით ხელში სამშობლოს ინტერესები გულმოდგინეთ დაეცვა. თვალ-წინ კვიდა ჩვენი ქვეყნის თავისუფლება და განხორციელება დამოუკიდებელ საქართველოსი.

ქართველ მამულიშვილთა უკვდავი სახელები საქართველოს სამსხვერპლოზეა ზეციურ გვირგვინით აღბეჭდილი. მათ თავისი რაინდული ძეკალოვა პირნათლად შეასრულეს და ღირსი გახდნენ სამშობლოს სახელოვან წინაპართა გვერდით მოგონებათ საფლავი. დაიმარხნენ უკვდავებისათვის, რომ ახალმა თაოვამ მათი მანათობელი დროშა ამაღლა ასწიოს, საქართველოს მომავალი დამოუკ. დებლობა დააკვიდროს.

ეროვნულად შეგრძელი ქართველი ხალხი ერთ დროშის ქვეშა სდგას დარაზმული და ეს ალაში სამშობლოს საუკუნოებია, მხოლოდ პატრიოტული მწვერვალი მისწვდება მას.

აჯანყება ერის სიცოცხლის ძალას გამოხატავს. ყოველი ქართველის ფიქრი და გრძნობა სამშობლოს უნდა მეუთვნოდეს. უწინარეს ყოვლისა საქართველოს ინტერესია დაყენებული და ამინ გაიმარჯვებს შეგრძელი ერი თავის თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის.

ბეჟ. ციოკრაძე.

მარტივი საუბარი.

ამას წინათ გამოვიდა ბ-ნ ასათიანის წიგნი: «ძველი და ახალი შეხედულება». ამ თხუზულებას თავისი დადებითი მხარეები აქვს. მეტადრე სტილი მეხანიშნაბა და სიამოვნებით იკითხება. რა თქმა უნდა მისი ბეჭერი დებულებები ჩვენთვის მიუღებელია. მაგრამ აქ მის კრიტიკას არ გამოუდგები და მხოლოდ შემდეგ შენიშვნებს გაუკეთებ: 1) ამ თხუზულებაში ბ-ნი ასათიანი თავის პარტიის დამოკ.ტ.ს იმითი ამართლებს. რომ დამოკრატიული რეჟიმი ყველა ხალხებზ ძვლია. უცნაური საბუთია! დასპოტ.ზმი ათასი წლოვით არსებოდა, მაგ ახალ ფორმას არასდროს არ უნდა შეეცვალა ის? ყველაზე უძველესი რეჟიმი სინგალელ და ბეკატორიულ ხანებისა რეჟიმია, ვინაიდან ის მათში დასაგამიდანვე უცვლელად არსებობს.

ეს იმასა ჰგავს 120 წლის ბებერი ჩემულოვდეს შეკ ასალგაზრდებზე მეტი უნდა ვიცოცხლო, რადგან უკვე ამ-დენ ხანს ძიარსებნიაო.

პოლიტიკური წყოვილება კაცური ღვინო ხომ არ არის ოთ რაც ძველია ისა ჯობდეს?

საქმეც სწორეთ ისაა, რომ დემოკრატიული რეჟიმი, დღევანდელი სახით, დაძველდა და ცხოვრებას ჩამორჩა.

დრო, ეროვნულ დემოკრატები ამას ბიზვდნენ! მაგრამ ამაზ ერთი-ორიანეთის ხუეში დრო და ცხოვრება ისე გამოეპარათ, რომ მას ვერაფერი ვერ გაუგეთ.

2) ბ-ნი ასათიანი თავის წიგნში, ოთის წინ ქვნევაში დაარსებულ, «სეპარატისტთა ერს» ესება. ხოლო, სამწუხაროდ ესდა ვსთქვა ანდილად, რომ ამის ძესახებ აც ერთ სიტყვას სწორედ არ ამბობს. ვინ ბისცა მას ასეთი ყალბი ინფორმაცია?

ამიტ ძეძდეგ, სრული უფლება მაქვს ხოციალ დემოკრატების ჯა ეთავრეთის შესახებ, ამავე წიგნში მოყვანილი ცხოებებიც კითხვის ნიშნის ქვეშ დავსვა. თუ ასათიანმა არ იცის, ასე თუ ისე ძეძეთა საქმენი, აბა ეროვნა-ალმდეგისა საიდან რა ეცოდინება?

ილია ჭავჭავაძე ერთ ელეგიაში ეწერს, რასაც არ ესდა დალაპარაკებულნენ წარა მარა ერისა და ეკითხეს შეპასუხებდა: «სუბსარ ერისთავის დოდოდ, ხისლის ეკეთების ლოდოდ». ეროვნულ დემოკრატები ამ ელეგიაც ძეკანონებენ კითხვის ნიშნის ქვეშ დავსვა. თუ ასათიანმა არ იცის, ასე თუ ისე ძეძეთა საქმენი, აბა ეროვნა-ალმდეგისა საიდან რა ეცოდინება?

ილია ჭავჭავაძე ერთ ელეგიაში ეწერს, რასაც არ ესდა დალაპარაკებულნენ წარა მარა ერისა და ეკითხეს შეპასუხებდა: «სუბსარ ერისთავის ეროდოდ, ხისლის ეკეთების ლოდოდ». ეროვნულ დემოკრატები ამ ელეგიაც ძეკანონებენ კითხვის ნიშნის ქვეშ დავსვა. თუ ასათიანმა არ იცის, ასე თუ ისე ძეძეთა საქმენი, აბა ეროვნა-ალმდეგისა საიდან რა ეცოდინება?

*
* *

გამოვიდა ჩვენ ეროვნულ ეურნალი: «მხედარი». თეთრი გიორგელები სიხარულით ეგებებიან მას. ამ ეურნალით იუბრეგენა დაამტკიცებს, რომ ეთ არა ძველ ლოდ იარაღით ხელში ეხლეებიათ ბრძოლა სამშობლოსა თვის, არამედ აზროვნებითაც, რაც ხეირად ხისლის ეპრალზე ძნელია.

ყველა ეწერილი თუ ლექსი ეეშენიერია. ყოველმა ქართველმა ესდა ეულში ადიბეჭდოს ს—ლის «ლეიერიდან» რათა ასოცდეს რამდენი ხისლი ეართეთ ჩვენი ეერაგ ეუსებს.

ეეშენიერია: «სამხედრო ხელოვნება ანიაში და ეკრო პაში». ამის ავტორი ნამდვილი ეეცნიერია. ეეერთეა ხელი ეოუეართოს. საჭიროა «ეხედარეა» რაც ეიძლება ეკრი სამხედრო ეეცნიერების ეწრილები ეეჭდოს. ესდა ესათუოდ ეეიქმნეს ქართული სამხედრო ეეცნიერული ლიტერატურა, ეროელისოდ არც ეცოდნა კადრი ეკეყოლება არც კარი ჯარი.

ესდა ეეპეენოთ, რომ სამხედრო საქმე ეხოლოდ «ნაპრაჭ-ნალეკვ» არ არის, როეორც ეესის ეხედრობა ეკონა, არამედ ეწინარეს ყოვლისა ეეცნიერეა.

ერაკლეანული
შემოქმედებითი საძმო

ბატონო ღენერალო და ძვირფასო თანამემამულევ ლეო კერესელიძე.

თქვენი გულითადი წერილი, რომელმაც ჩვენზედ ღრმა და მშვენიერი შთაბეჭდილება მოახდინა. მივიღეთ 3-6-29. ჩემმა მეგობრებმა დამპალეს გიპასუხოდ და რადგან ბედმან მარგუნა მე პატივი, მიც ვახრულმი განსაკუთრებული სიამოვნებით.

გამოუთქმელ სიამოვნებას განვიცდიდი, რომ ეს შემეძლოს რომელიმე სხვა და არა რუსულ ენაზედ. სამწუხაროდ, ნაწილი ჩვენი ინტელიგენციისა, როგორც თქვენ ამას სამართლიანად აღნიშნავთ, არის ნაყოფი «ცარების» რუსოფიკატორული პოლიტიკისა, რომლის შედეგები, როგორცა ჩანს არა ერთხელ დაგვწყვეტს გულს კარგშე პოლიტიკისაც კი...

უსაეჭვოა სრული განკურნება რუსული სენისაგან ჩვენი ხალხისა განხორციელდება სულ მოკლე ვადაში, მას შემდეგ რაც ჩვენ საერთო ძალებით მივაღწევთ ჩვენს დამოუკიდებლობას.

მიზანი ჩვენის პოლიტიკისა სწორედ ამ პრობლემის (ამოცანის) გაჩხნაშია, რისთვისაც დანთხეულია ამდენი უმანკო სისხლი საუკეთესო მოდგმათა ჩვენი ხალხისა.

კავკასიის ადრინდელმა ისტორიამ, უკანასკნელი მსოფლიო ომისა და რევოლიუციების მოვლენებმა ჩვენთვის უკვალოდ არ უნდა ჩაიარონ.

თქვენ სრულის სიზუსტით და სამართლიანად აღნიშნავთ თქვენს პატივცემულ წერილში ცოდვასა და დანაშაულს კავკასიის ინტელიგენციისას, კერძოდ საქართველოს მმართველ პარტიისა და ჩრდილოეთ კავკასიის პოლიტიკურ ჯგუფებისას ახლო წარსულში ჩადენილთ.

ქართველი მენშევიკები რუსეთიდან ჩამოშორებას ზანტად და ზოზიალით აწარმოებდნენ, ყარმოებათა სვლას კუდში მიეჩანჩალებოდნენ და მეტად ძვირფას დროს ჰკარგავდნენ ორიენტაციის საკითხის უნაყოფო გამორკვევაში: რუსეთი თუ კავკასია.

ჩვენ არ ვიყავით საკმარისად მომზადებულნი და ორგანიზაციულად მოწყობილნი, რომ აგვეღო ხელში (ინიციატივა) მეთაურობა კავკასიის პოლიტიკაში, მით უმეტეს რომ ჩვენი მხედრობა ვერ იყო განთავისუფლებული იმ მოძველებულ აზრისაგან, რომ რუსეთი კვლავ ძლიერია. მიუხედავათ ამისა ჩვენ გამოვაცხადეთ ჩვენი დამოუკიდებლობა 11 მაისს, ადგრეგიჯანმა და საქართველომ კი 26—28 მაისს. ამ ისტორიულ დატების შეფარდება დამაზასიათებელია და დამფასებელი მისი, თუ ვინ და როგორ მორდებოდა რუსეთს...

ბედის განგებულებით ქართველი ერი და ჩრდილოეთ კავკასიის ერები ერთად უნდა მწოდდენ პოლიტიკურ საქმიანობას.

სწორედ ამიტომ უგრძოლიათ მათ საერთო ძალებით თათართა (თემურ-ლენგი) და სპარსელების (ნადირ-შაჰი) წინააღმდეგ. იქნებ არცაა შემთხვევითი მათ მიერ მამელუკთა სახელმწიფოს შექმნა (14—16 ს.ს.)

წარსულის გულის-ხმის-ყოფა თავდებია მომავლის გზების პოვნისა.

თქვენ, როგორც სამხედრო პირს უკეთესად მოგეხსენებათ და უკეთესადაც შეგიძლიათ დააფასოთ ჩვენ ხალხთა და ჩვენ მოძმე ქართველების ბრძოლის უნარი, რომელთაც ერთნაირად სძულთ რუსეთი და, რომლის დაჩყოლებითი პოლიტიკის და კოლონიალური მოღვაწეობის გამართლება ყოველად შეუძლებელია.

საუკუნოვანმა კავკასიის ოჯახს შესძინა კიდევ ერთი წევრი — ადგრეგიჯანი, რომელიც საქართველოსთან და ჩრდილოეთ კავკასიასთან ერთად მე-18 საუკუნის განმავლობაში იბრძოდა დამოუკიდებლობისათვის და დღესაც ჩვენთან ერთად, ჩვენსავით სისხლ-დაცლილი ჭრილობებისაგან, იბრძვის რუსის დამპყრობელების წინააღმდეგ საერთო კავკასიის იდეალისათვის.

ცხადია ამ ერებს, რომელთაც დაეროვილი აქვთ ეხლ დენი მასალა საერთო ხელმწიფოებრივი თავდაცვისათვის, უნდა შესძლებოდათ კავკასიის სხვა პიროვნებში ჩაყენება და თავის შესაფერ ადგილის მოპოვება ხალხთა საერთაშორისო ცხოვრებაში.

უსაეჭვოა პასუხისმგებლობა ჩვენი ეამარცხებისათვის საკვანძოთ ედგება ჩვენს თაობას, რომელმა, ვერ გამოიყენა ხელსაყრელი წამები, ვერ შესძლო ასულიყო მწვერვალზედ საიდანაც უნდა დაგნახა ორივე მხარე და გაეწია ხელმძღვანელობა.

კრიტიკულ წამებში ჩვენი ერძოლა რუსებთან, ხან დენიკინთან, ხან ბოლშევიკებთან როდესაც თქვენ მოგვეკლინეთ ქართველთა რაზმით დასახმარებლად, ჩვენ ვიეულისხმეთ ამაში რეალური ნაკიჯები გადადგმა საქართველოს მიერ კავკასიის საერთო ძალებით დაცვისათვის. ვიყავით რ მაშინ ჩრდილოეთ კავკასიის თავდაცვის საგეზოს თავჯდომარე მე ხელი მოვაწერე თქვენს დანიშვნაზედ იმ მიდამოებში ჩვენი ძალების ხელმძღვანელად.

მე ეს სრულიად შეგნებულად ვავიდინე, ისე როგორც ამ წერილსა ვწერთ სრულიად შეგნებულად, რათა მეგონა, იდეა კავკასიის დაცვისა, რაც შეადგენს წმინდა მოვალეობას ყოველი კავკასიელისა მიუხედავათ კლასისა, სარწმუნოებისა და ენისა, მთავრობის მიერ უკვე მიღებულია განსახორციელებლად.

ვაი, რომ მოვსტყუვდით! სინამდვილეში თქვენ ზურგი არ გაგიმაგრათ თქვენმა მთავრობამ და თქვენ თქვენის უფროს მებრძოლ ქართველებით დარჩით მეოცნეგე პარტიზან რაინდის როლში.

საქართველოს და ადგრეგიჯანის მთავრობამ არ მოისურვეს ჩეჩნეთ-დაღესტნის კრძოლაში მონაწილეობის მიღება, იქ, სადაც სწორედ სწყდებოდა მათი ბედ-იღბალი.

დანარჩენი ყველაფერი დროზედ იყო დამოკიდებული და დიდი ხნის ცდაც არ დაგვჭირვებია, რომ ჩვენ ხელახლა ხელში მზოლოდ დამტვრეული როდი-ღა შეგვრჩა.. ჩრდილოეთ კავკასიის დაპყრობას მალე ხედავ მოჰყვა ადგრეგიჯანის, ხომხეთი და საქართველოს რესპუბლიკის დამხობა.

აქ ეკვრს არ გავაკრძალვენ და არ შეუდგები სავსებით გამოკვლევას იმ მიზეზებისას, რომელთაც კავკასიის ერები დამარცხებამდე მიიყვანა: თვით თქვენ საკმარისად გააშუქეთ თქვენს წერილში.

უნდა მოგახსენოთ, რომ თქვენ და თქვენი თანამებრძოლნი ღრმა პატივისცემის ღირსნი ხართ, რადგან კავკასიის პრობლემის გახსნის საკითხისათვის მზოლოდ თქვენი გზა იყო სწორი, რადგან ეს გზა ალექსანდრე ბატონიშვილისა იყო. იმ კრძნობებსა და აზრებს, რომელთაც თქვენ მიჰყვებართ იმ დასკვნამდე, რომ გვერდში ამოგვიდგეთ ხმლით ხელში ჩვენი გამეფებელთ და ხალხების გადამწყვეტ რუსების წინააღმდეგ, ჩვენ პატივის-ცემით ვამაღლებთ და ღრმად ვფასებთ, როგორც კეთილშობილ კრძნობებს ქართული პატრიოტიზმისას ergo კავკასიის პატრიოტიზმისას.

ჩვენ დღესაც ვადასტურებთ, რომ ეს კეთილშობილური კრძნობები არ ნელდება ჩვენ ხალხთა გულში ამ ეპოქურების ბა შავ-ბნელ მონაკვეთის ხანაში.

პირ-იქით ეროვნულებენ ხასეს განსაკუთრებული რევოლიუციონერი აქტივობისას რომლის და მიზეზი ჩვენ უნდა გამოვეძიოთ და გამოვპრძმედოთ მთლიანი იდეა კავკასიის პოლიტიკური თავისუფლებისა და მისთვის დაუღალავი ბრძოლისა.

ჩვენ მთელი ჩვენის ძალღონით უნდა ვეცადოთ რომ მთლიანობა კავკასიის ფრონტისა გადაიტეხს, sinistre comédie -დან, როგორც თქვენ მაგას უწოდებთ, მძლავრ სინამდვილეთ და ამ მხრივ თქვენი კეთილშობილი პოზიცია, იმედი გვაქვს, მოიპოვებს გამოძახილს და მოახდენს ერთგვარ დადებითს გავლენას ეგზეზედ იმ ქართულ პოლიტიკურ წრეებისას, რომელთა გავლენაც საქართველოს და მამასადამე კავკასიის ბედ-იღბალზედ უდაოა.

დასასრულ ნეგა მიბოძეთ, ძვირფასო ღენერალო, მოგახსენოთ ჩემი თანამოაზრეთაგან გულწრფელი სალამი და სურვილი თქვენი ჯანმრთელობისა და ხანგრძლივი სიცოცხლისა, რათა საჭირო წამებში გვეღირსოს თქვენი ნახვა ჩვენს წრეში ძველ პოზიციებზედ ბრძოლაში საყვარელ საერთო სამშობლო კავკასიის საკეთილდღეო გამარჯვებისა და თავისუფლებისათვის.

ჩრდილოეთ კავკასიელთა რესპუბლიკანურ პარტიის ბიუროს სახელით

ალი ხან კანტემირი.

ბატონო ღენერალო

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლი, მას საგრთო სურათში დიდი ადგილი შეჰქონდა ფრიდრიხ დიდმა მოისურვა წისქვილის შენება, მაგრამ მისი პატრონი გლეხი არ დასთანხმდა ამ წისქვილის გაყიდვაზე, იგი მის მამაპაპეულ ქონებას წარმოადგენდა და მას არ შორდებოდა. ვერაფითარმა შეცადინებამ ვერ გასჭრა გლეხის მიმართ, უკანასკნელი მედგრად იცავდა თავის უფლებას და როცა მას დაემუქრნენ წისქვილის ძალით წართმევას მან დამშვიდებულად უპასუხა, რომ იგი სასამართლოს მოთხოვნილებებს, აღადგენენ მის უფლებასო. არიან ბერლინში მოსამართლენიო სთქვა ფრიდრიხ დიდმა.

დაუპირდაპირეთ ამას თუნდ შემდეგი ფაქტი: ტფილისის გუბერნიულ მუნიციპალურ ხალიჩების განყოფილება, რომელსაც ხალიჩების საკანონმდებლო შეიდნენ, ვინმე სტრაუში განაგებდა. მას საადგილ-მამულო სამინისტროდან მოეწერილება მოუვიდა ერთ ხალიჩის შესახებ; სამინისტრო ავალებდა სტრაუსს გაგზავნა ხალიჩა სინისტრის კანონების დასამშვენებლად. სტრაუსმა უპასუხა, რომ ხალიჩა ერის კუთვნილებას შეადგენს და ეხი ნება-დართვით იგი გუბერნიულ მუზეუმიდან გარეთ ვერ გავა. სინისტრმა ასეთი უარყოფითი პასუხი ვერ მოინელა, ტელეფონით დაურეკა ამის შესახებ შინაგან საქმეთა სამინისტროს და უკანასკნელმა სტრაუსი დაატუსაღა. «ეროვნულ ეთ», ეითხრა გუბერნიულ მოზეუმის დირექტორმა ნ. ყიფიანმა, «სტრაუსი იმისათვის დაიჭერა, რომ მან ქართველ ერის კუთვნილება დაიცვა თვით სინისტრის წინააღმდეგ».

ვისი პოლიტიკურ იდეოლოგიის საფუძველს კერძო საკუთრებაზე ბანდიტური თავდასხმა შეადგენს, იგი ნაციონალურ საკუთრებასაც არ დაინდობს.

ფუჭია ქართველ შენშვიკების სახელმწიფოებრივ პრაქტიკაში უფლებრივ კეთილმოქალაქეობის რაიმე ნატამალის ძებნა. აღვირ წახსნილ დემაგოგიას შეუძლია სახელმწიფოში აღვირახსნილ თვითნებობის დამყარება და ამის საუკეთესო ილუსტრაციას, როგორც რუსეთის კონსტიტუციაში, აგრეთვე ქართველი შენშვიკები იძლევიან. ისინი თავიანთ პოლიტიკურ მისწრაფებათა განსახორციელებლად არაპირთარ ხიხლის მოძებრველ საშუალებას არ ერიდებოდნენ, არ იცოდნენ თუ რა იყო ხერხვილი, სიწითლე. თუ მხედველობაში არ ვიგულებთ მათ წინელ დროებას, რომელიც მხოლოდ სამოქალაქო ომის სიმბოლოა.

ვაი იმ ერს, რომლის სათავეში ასეთი სავსებით ამორალურ პრინციპებისა და პრაქტიკის მატარებელი პოლიტიკური ჯგუფი მოექცევა. თუ რა დაბალ ხარისხზენ ცხოვრებას წარმოადგენენ ქართველი მარქსისტები უფლებრივ შენების თვალსაზრისით ამას ნათლად მოწმობს ერთი მაგალითი: ქუთაისის გუბერნიის კომისარმა, ყოფილმა ნაციონ კმელმა ივანე კაჩუსაშვილმა 1917 წლის მიწურულში ლეჩხუმის მაზრა კანონს გარეშე გამოცხადა. არსებითად მაზრის კანონს გარეშე გამოცხადება ნაბარქმქიოებას ნიშნავდა, მაგრამ ჩვენ ეს არსებითი მხარე არ გვაინტერესებს. ისტორიამ იცის მაგალითები ამა თუ იმ ადამიანის ან ადამიანთა კატეგორიის კანონს გარეშე გამოცხადება. ყველას უფლება ჰქონდა ასეთი კანონს გამოცხადებული პირი ჩიტივით მოეკლა, ამიტომაც კანონს გარეშე გაცხადებულს ეერმანულ ენაზე ჩიტი-ით თავისუფალი (**Vogelfrei**) ეწოდება.

ეერმანიამი ისე როგორც ყოველ კულტურულ ქვეყნებში კანონს ჩიტივით თავისუფლად, ე. ი. კანონს გარეშე ან რომელიმე კატეგორიის სიტებისას ან ცხოვრებისას, აცხადებენ. აქ მხოლოდ საგიჟეთში მყოფს შეუძლია ადამიანი ან მაზრა კანონს გარეშე გამოაცხადოს. თვით სიზმარში წარმოდგენა იმისა, რომ ამა თუ იმ კულტურულად ცნობილ ერის რომელიმე კომისარი მაზრას კანონს გარეშე გამოაცხადებს, ეს პირდაპირ სიგიჟე იქნება და თვით ამ დროს მეურაცხყოფა. მაგრამ არ არის სიგიჟე, რომელიც ქართველ შენშვიკებისაგან მოსალოდნელი არ იყოს. მაზრის კანონს გარეშე გამოცხადება ეს ზომ ნიშნავს, უფლების მხრივ, ამ მაზრაში მცხოვრებთა ჩიტის მდგომარეობაში ჩაყენებას, ეს იგი ნების დართვას ამ მხარეში მცხოვრებ ყოველ ადამიანის, დიდის თუ პატარის, კაცის თუ ქალის ჩიტივით მოკვლის! დამოუკიდებლად იმისა, თუ რა შინაარსს აძლევდა თავის სუბიექტიურ შეგნებაში ივანე კაჩუსაშვილი ამ აქტს ლეჩხუმის მაზრის კანონს გარეშე გამოცხადებისას, მაგრამ თვით ასეთი ფაქტი დღეს ჰოტენტოტების ქვეყანაშიაც საძარცხვინო იქნებოდა.

რომ ქართველ შენშვიკებს ელემენტარული სირცხვილის გრძნობა ჰქონოდათ, ისინი გაწყვეტლავდნენ თავიანთ ამხანაგ ივანე კაჩუსაშვილს და საჯაროთ ბოდიშს იოხოვდნენ მის საქციელისათვის, მაგრამ ნაცვლად ამისა, როგა სვიმის სხდომაზე საკითხი დაისვა ამ საქციელის შესახებ, სოციალ-დემოკრატიულმა ფრაქციამ არ ეღალატა თავის გუნებას და იპანე კაჩუსაშვილს საჯაროდ ნდოგა გამოუცხადა.

ჩვენ მიზნათ არ ვისახავთ მკითხველს ყველა ის მოგონებები გავაცნოთ, რომელშიაც შენშვიკების ანტიუფლებრივი არყენილება გამოაშკარაებდა, ამისთვის ტომეგია საკმარისი, აქ ჩვენ გვინდა მკითხველის ყურადღება ერთ ეპიზოდზე ძვაჩერეთ, რომელიც შენშვიკების სახელმწიფოებრივ პრაქტიკაში არ წარმოადგენს ყველაზედ უარესს (ჩვენ იძულებული ვართ ყველაზედ უსამარცხვინოესი მაგალითები ჩვენს გულში ჩაპიკლათ), მაგრამ რომელიც ახასიათებს უფლებრივ შეგნებას ქართველ შენშვიკებისას **in toto**, ვინაიდან თვით კბილი ამ ეპიზოდის არის ქართველ შენშვიზმის ყველაზე უფრო პასუხისმგებლო ძალნი— მთავრობა და უმთავრესი სასამართლო დაწესებულებანი. ეს ეპიზოდი ე. წ. მემოქმედების საქმეა.

1919 წელს ოზურგეთის მაზრაში სოფელ მემოქმედის მონასტერი გაქურდეს. ბოროტმოქმედებმა იქიდან მრავალი ძვირფასი ნივთი გაიტაცეს. რუსეთის სისხლის სამართლის კანონების თანახმად, რომელიც ჩვენში მოქმედ ძალაში დარჩენ, ეს ჩვეულებრივი ქურდობა არ იყო, არამედ დასამუალობა **sui generis**, რელიგიოზურ სიწმინდის შელახვა და ასეთ დანამუალობისათვის კატორღა იყო გადაწყვეტილი, მაქსიმუმი 12 წლის; თვით საქმე კი მიუხედავათ დამატებითი კანონებისა, რომელიც საქართველოს რესპუბლიკაში იყო გამოცემული (1918 წლ. ივლისის და ოქტომბრის კანონები) ჩვეულებრივ საოლქო სასამართლოს ეკუთვნოდა. მამასადამე მემოქმედების საქმე უნდა ყოფილიყო ჩვეულებრივ წესით გამოძიებული და საოლქო სასამართლოს გადაცემული. მაგრამ იმ გარემოებამ, რომ დანამუალობა ბურიაში მოხდა, საქმეს სრულებით სხვა მიმართულება მისცა: ერთის მხრივ საქმეში მთავრობა ჩაერია, მეორეს მხრივ სოციალ-დემოკრატიული პროპაგანდა-აგიტაციებით გარყვნილი ბრბო. მოწყობილ იქმნა სოფელ მემოქ ედმი მიტინგი, რომელშაც ხუთეულური საგამოძიებლო კომისია აირჩია; სოციალ-დემოკრატიულ პროპაგანდისტულ ენაზე ამას მწოდებოდა სალხის მიერ საქმის გამოძიება და დამნაშავეთა სალხის მიერ გასამართლება.

«ხალხის მიერ ამორჩეულმა კომისიამ დაატუსაღა მღვდელი მონაზონი შემოქმედების მონასტრის და მასთან ერდად სხვები, სულ რვა კაცი. ოფიციალურმა გამოძიებელმა ბეგლარ ბეგაევ ხუნდაძემ მოინდომა საქმის ჯამოძიება თანახმად იმ წესებისა, რომელსაც მას კანონი უკარნახებდა, მაგრამ კომისიამ მას ქმა კუდით ახოლინა და იგი იძულებული იყო შემოქმედიდან პირველ ჩასვლისთანავე უკან ოზურგეთში გამოქცეულიყო. მხოლოდ შემდეგ, როდესაც კომისიამ მოათავა გამოძიების მთავარი ეტაპი, დაუშვა ქუთაისის ოლქის პროკურატურა საქმის გამოსაძიებლად, მაგრამ იმ პირობით, რომ ყოველ საგამოძიებლო აქტში კომისიის წევრებსაც მიეღო მონაწილეობა. ამრიგად მოხდა შეთანხმება კრებულსა ა სასამართლო ორგანოებთა შორის. კომისიამ მოსთხოვა პროკურატორს ანაზღაურება იმ ხარჯების, რომელიც მან გასწია «საქმის გამოძიების დროს, მხოლოდ მე არ ვიცი იქმნა თუ არა ეს მოთხოვნილება დაკმაყოფილებული.

რეზერი იყო სოციალ-დემოკრატების მიერ აღზრდილ ბრბოს კომისიის გამოძიება? მხოლოდ და მხოლოდ უბრალო მეჭვით დატუსაღებულ მსხვერპლებს კომისია საშინელ წამებას აყენებდა, რათა ამ გზით მიეღწია მათ მიერ დანაშაულების აღიარებას. დატუსაღებულთ კომისია გასურებულ თუჯს ანურავდა თავზე, წყლით ავსებ თხრილში აყენებდა და შესაშინებლად თოფებით ტყვიას უმენდა, მაგრამ დატუსაღებულნი არ ტყდებოდნენ. კერძოთ მღვდელ მონოზანი მეუბნებოდა თავის მტანჯველ, ნაღერებს: ხორცი გმშეკისაა, შეგიძლიათ იგი ეწამოთ, მაგრამ სული ღვთისაა, მას თქვენ ვერ შელახავთო».

ბოლოს და ბოლოს ერთმა ვერ აიტანა ეს ენით გამოუთქმელი წამება და აღიარა როგორც თავის თავი აგრეთვე დანარჩენი ტუსაღნი დამნაშავეთ, დეტალურად აუწერა კომისიას სურათი დანაშაულების. ეს იყო ტრიუმფი კომისიის და უკანასკნელმა სწორედ ამის შემდეგ დაუშვა ქუთაისის პროკურატურა გამოსაძიებლად, რის შესახებ ჩვენ ზემოთ გვქონდა ლაპარაკი.

კომისიის მასალები რამოდენიმე მთავრობას მოახსენა და უკანასკნელმა 1919 წლ. 26 მაისის სხდომაზე დაადგინა, რომ საქმე საგანგებო სასამართლოს გადასცემოდა. ამის შესახებ საქმის მთავარი ხელმძღვანელობა სამოსამართლო პალატის პროკურორის ბელაზარეოვის ხელში გადაბიდა, რომელიც სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის ერთგული წევრი იყო. ამრიგად ეს საღებულთა ბედ-იღბალი წინდიწინვე იყო გადაწყვეტილი. მათი საქმე ისეთ სასამართლოს, რომელსაც განზრახ ეს საქმე არ ეკუთვნოდა. რათა ისინი რაც შეიძლება უფრო სასტიკად ყოფილიყვნენ დასჯილნი, რათა სასამართლოს ძსჭელოებაში არავითარი შემნელებელი გარემოება არ შეიღო და სასჯელის მაქსიმალური საფეხური გადაწყვეტა. მთავრობამ ხელოვნებით არ მიიღო ხსენებულებაში ის ელემენტარული ჭეშმარიტება, რომ სასამართლო ორგანოთა კომპეტენციები განზრახ იყო განსაზღვრული, ამამასადამე ამ კომპეტენციათა მორის ცვალებადობის შეტანა ეხლოდ საგანზრახ ბლოკ ზეთი შეიძლებოდა და არა მთავრობის დადგენილებით. მაგრამ ქართველი შენშვიკები ასეთ უბრალო მოსაზრებებსაც არ უწევდნენ ანგარიშს, მათ გონებაში არ იყო შეგნება იმისა, რომ თვით სოციალ-დემოკრატიულ მთავრობისათვისაც არსებობს საზღვარი, რომლის გადალახვა დანაშაულია. თუ რამე, პოზიტიური იყო მათ საიუსტიციო პოლიტიკაში ეს იყო ფლირტი მართმსაჯულებასთან და არა განზრახ შეეღლება მართმსაჯულების ძირითად პრინციპებთან.

თუ კი მთავრობა, შენშვიკების პარტიული სასამართლო ორგანიზაციები და საქმეში ჩარეული ბრბო საგამოძიებლო კომისიის საზით სავსებით კმაყოფილნი იყვნენ ძიღწეული შედეგით და უთხრიდნენ ხაბაზს თავიანთ მსხვერპლთ, მღვდელ მონოზანს და მასთან შვიდს დანარჩენ ტუსაღთ, იგი ერთი პრობლემა, რომლისთვის საქმე საკმარისად ნათელი არ იყო და რომელიც სიდილოგდა ნამდვილი გარემოებანი გამოგვლია. ეს იყო ოზურგეთის მაზრის კომისარი, მან კიდევაც მიაგნო დანაშაულების ნამდვილ კვალს, აღმოაჩინა თვით გაცემული ნივთების ნაწილი და აქედან ადვილი იყო თვით დანაშამავეთა აღმოჩენა. ეს ენა იყენენ მთლად ოთხი პირნი, რომელთაც არაპითარი კეშმარიტ დატუსაღებულ პირებთან არ ჰქონდათ. სხვა აღმოჩნდა თვით დანაშაულების სურათი; ასე რომ ის სურათი, რომელიც სამინელ წამების შემდეგ გამოტანილა ტუსაღმა დასტა, ზღაპრად იქცა. როგორ უნდა მოქცეულიყვნენ ამ შემთხვევაში საიუსტიციო აპარატები? კანონი და ელემენტარული სინიდისიერება მოითხოვდა რვა კაცის შესახებ საქმის მოსპობას და მათთვის ციხის კარების გაღებას. მაგრამ შენშვიკურმა იუსტიციამ არ უღალატა თავის ბუნებას და მოიქცა წინააღმდეგ კანონის და სინიდისის მოთხოვნილებისა. მან განაგრძო რვა კაცის შესახებ საქმის წარმოება, დატოვა ისინი ციხის ზეუდგებში და პარალელურად აწარმოვა საქმე 4 კაცის შესახებ; ამნაირად ერთ დანაშაულების შესახებ შესდგა ორი საქმე, ერთი ფიქტიურ დამნაშავეთა და მეორე ნამდვილ დამნაშავეთა. ერთ ჯგუფს დაურიგდა საგრალმდებლო ოქმი ერთის მინაარსის, მეორე ჯგუფს დაურიგდა საბრალმდებლო ოქმი სრულებით სხვა მინაარსის. დანიშნულ დღეს მოხდა ორივე ჯგუფის ერთად გამართლება. იმ დღეს ვიყავი დამცველი ერთ ბრალდებულის, რომელიც ნამდვილ დამნაშავეთა ჯგუფს გეკუთვნოდა. მე მიუთითე სასამართლოს საქართველის ის უკანონობანი, რომელზედაც იყო საქმე აგებული და მოვითხოვე მათი გასწორება. აღვნიშნე, რომ საქმე საკანონო სასამართლოს კომპეტენციაში კი არა, საოლქო სასამართლოს კომპეტენციას ეკუთვნის; რომ მთავრობის დადგენილება საგანგებო სასამართლოსათვის საქმის გადაცემის შესახებ მხოლოდ პირველ ჯგუფს ეხება და არა მეორეს. თანაც ეს დადგენილება, როგორც ამკარა უკანონო არ ურდა იქმნეს სასენი ძალაში, რომ ერთ დანაშაულების შესახებ ორი საქმეა შედგენილი და ორი სულ სხვა და სხვა მინაარსის საქმე მექანიკურად არის შეერთებული და სხვა. მაგრამ პარტიულ—სოციალ-დემოკრატიულ სასამართლომ არავითარი ანგარიში ჩემს ელემენტარულ სახის განცხადებებს არ გაუწია. სასამართლოს სამეზე წევრი სოციალ-დემოკრატები იყვნენ. მათში ერთი, რომელიც სასამართლოს უფროსი წევრი იყო ფაქტიურად გადაწყვეტ რეზოლუციას, იგი იყო ცნობილი ერთგული პარტ ული ლაქია და გასამართლების დროს პარტიულ კეთილების სასარგებლოდ მუქთა აგენტობას ეწეოდა ტუსაღებში.

დანარჩენ წევრებში ერთი იყო თამჯდომარე, მეო-

სამშობლოს.

როცა შენს მვილებს ხვრეტავდენ ულვთოდ,
ტრის ჩექმის ქუსლი შენს მკერდს თქრავდა,
შე შეცქერდი ულოდ, უხმოდ
და ძწარე ტანჯვა გულს მისგრავდა.

ისმოდა ირგვლივ შვილის მახილი,
ერყევდა ჰაერს დედათ ქვითინი
და მამულიშვილთ ამოძახილი
იფარებოდა ვერაგთ სისინით.

თავქვე წავიდნენ სისხლის რუები,
ტრის სისასტიკით გმინავდენ მთები,
არვინ გიშველა, გაჯანს ყრუები,
შავმა სიკვდილმა გამალა ფრთები.

შენი გულ-მკერდი გადაითხარა,
შეთქმულთ საფლავებს გაუღე კარი...
ტერმა ელხინა და გაიხარა,
ის ზეიმობდა სისხლით დამთვრალი!

და ვნანებ ახლა, რომ არ მოგვდი მანდ,
შენს წმინდა ბიწას არ მიბეგარე.
ოხ! მარტო რატომ ბეგმობდი მათ
რად არ მეგწირე სისხლი ძჩქეფარე?

მაკრამ მოვა დრო შურის ძიგის,
ჩვენ შეგასრულებთ ყველა ჩვენ ნათქვამთ
დასვრეტილთ საფლავთ ძოვრთავთ იებით
ან ჩვენ ეათ ბეერდით გაპითხრით საფლავს.

დევნილი.

ჭირო, აქ ჩვენ გვინდა მკითხველის ყურადღება ერთ ეპიზოდზე ძვაჩერეთ, რომელიც მენშვიკების სახელმწიფოებრივ პრაქტიკაში არ წარმოადგენს ყველაზედ უარესს (ჩვენ იძულებული ვართ ყველაზედ უსამარცხვინოესი მაგალითები ჩვენს გულში ჩაპიკლათ), მაგრამ რომელიც ახასიათებს უფლებრივ შეგნებას ქართველ მენშვიკებისას **in toto**, ვინაიდან თვით ეს იგი ამ ეპიზოდის არის ქართველ მენშვიზმის ყველაზე უფრო პასუხისმგებლო ძალნი— მთავრობა და უმთავრესი სასამართლო დაწესებულებანი. ეს ეპიზოდი ე. წ. მემოქმედების საქმეა.

1919 წელს ოზურგეთის მაზრაში სოფელ მემოქმედის მონასტერი გაქურდეს. ბოროტმოქმედებმა იქიდან მრავალი ძვირფასი ნივთი გაიტაცეს. რუსეთის სისხლის სამართლის კანონების თანახმად, რომელიც ჩვენში მოქმედ ძალაში დარჩენ, ეს ჩვეულებრივი ქურდობა არ იყო, არამედ დასამუალობა **sui generis**, რელიგიოზურ სიწმინდის შელახვა და ასეთ დანამუალობისათვის კატორღა იყო გადაწყვეტილი, მაქსიმუმი 12 წლის; თვით საქმე კი მიუხედავათ დამატებითი კანონებისა, რომელიც საქართველოს რესპუბლიკაში იყო გამოცემული (1918 წლ. ივლისის და ოქტომბრის კანონები) ჩვეულებრივ საოლქო სასამართლოს ეკუთვნოდა. მამასადამე მემოქმედების საქმე უნდა ყოფილიყო ჩვეულებრივ წესით გამოძიებული და საოლქო სასამართლოს გადაცემული. მაგრამ იმ გარემოებამ, რომ დანამუალობა ბურიაში მოხდა, საქმეს სრულებით სხვა მიმართულება მისცა: ერთის მხრივ საქმეში მთავრობა ჩაერია, მეორეს მხრივ სოციალ-დემოკრატიული პროპაგანდა-აგიტაციებით გარყვნილი ბრბო. მოწყობილ იქმნა სოფელ მემოქ ედმი მიტინგი, რომელშაც ხუთეულური საგამოძიებლო კომისია აირჩია; სოციალ-დემოკრატიულ პროპაგანდისტულ ენაზე ამას მწოდებოდა სალხის მიერ საქმის გამოძიება და დამნაშავეთა სალხის მიერ გასამართლება.

«ხალხის მიერ ამორჩეულმა კომისიამ დაატუსაღა მღვდელი მონაზონი შემოქმედების მონასტრის და მასთან ერდად სხვები, სულ რვა კაცი. ოფიციალურმა გამოძიებელმა ბეგლარ ბეგაევ ხუნდაძემ მოინდომა საქმის ჯამოძიება თანახმად იმ წესებისა, რომელსაც მას კანონი უკარნახებდა, მაგრამ კომისიამ მას ქმა კუდით ახოლინა და იგი იძულებული იყო შემოქმედიდან პირველ ჩასვლისთანავე უკან ოზურგეთში გამოქცეულიყო. მხოლოდ შემდეგ, როდესაც კომისიამ მოათავა გამოძიების მთავარი ეტაპი, დაუშვა ქუთაისის ოლქის პროკურატურა საქმის გამოსაძიებლად, მაგრამ იმ პირობით, რომ ყოველ საგამოძიებლო აქტში კომისიის წევრებსაც მიეღო მონაწილეობა. ამრიგად მოხდა შეთანხმება ბრბოსა ა სასამართლო ორგანოებთა შორის. კომისიამ მოსთხოვა პროკურატორს ანაზღაურება იმ ხარჯების, რომელიც მან გასწია «საქმის გამოძიების დროს, მხოლოდ მე არ ვიცი იქმნა თუ არა ეს მოთხოვნილება დაკმაყოფილებული.

რეზერი იყო სოციალ-დემოკრატების მიერ აღზრდილ ბრბოს კომისიის გამოძიება? მხოლოდ და მხოლოდ უბრალო მეჭვით დატუსაღებულ მსხვერპლებს კომისია საშინელ წამებას აყენებდა, რათა ამ გზით მიეღწია მათ მიერ დანაშაულების აღიარებას. დატუსაღებულთ კომისია გასურებულ თუჯს ანურავდა თავზე, წყლით სავსებ თხრილში აყენებდა და შესაშინებლად თოფებით ტყვიას უმენდა, მაგრამ დატუსაღებულნი არ ტყდებოდნენ. კერძოთ მღვდელ

მონოზანი მეუბნებოდა თავის მტანჯველ, ნაღერებს: ხორცი გმშეკისაა, შეგიძლიათ იგი ეწამოთ, მაგრამ სული ღვთისაა, მას თქვენ ვერ შელახავთო».

ბოლოს და ბოლოს ერთმა ვერ აიტანა ეს ენით გამოუთქმელი წამება და აღიარა როგორც თავის თავი აგრეთვე დანარჩენი ტუსაღნი დამნაშავეთ, დეტალურად აუწერა კომისიას სურათი დანაშაულების. ეს იყო ტრიუმფი კომისიის და უკანასკნელმა სწორედ ამის შემდეგ დაუშვა ქუთაისის პროკურატურა გამოსაძიებლად, რის შესახებ ჩვენ ზემოთ გვქონდა ლაპარაკი.

კომისიის მასალები რამოდენიმე მთავრობას მოახსენა და უკანასკნელმა 1919 წლ. 26 მაისის სხდომაზე დაადგინა, რომ საქმე საგანგებო სასამართლოს გადასცემოდა. ამის შესახებ საქმის მთავარი ხელმძღვანელობა სამოსამართლო პალატის პროკურორის ბელაზარეოვის ხელში გადაბიდა, რომელიც სოციალ-დემოკრატიულ პარტიის ერთგული წევრი იყო. ამრიგად ეს საღებულთა ბედ-იღბალი წინდიწინვე იყო გადაწყვეტილი. მათი საქმე ისეთ სასამართლოს, რომელსაც განზრახ ეს საქმე არ ეკუთვნოდა. რათა ისინი რაც შეიძლება უფრო სასტიკად ყოფილიყვნენ დასჯილნი, რათა სასამართლოს ძსჭელოებაში არავითარი შემნელებელი გარემოება არ შეიღო და სასჯელის მაქსიმალური საფეხური გადაწყვეტა. მთავრობამ ხელოვნებით არ მიიღო ხსენებულებაში ის ელემენტარული ჭეშმარიტება, რომ სასამართლო ორგანოთა კომპეტენციები განზრახ იყო განსაზღვრული, ამამასადამე ამ კომპეტენციათა მორის ცვალებადობის შეტანა ეხლოდ საგანზრახ მეორეს ზეთი შეიძლებოდა და არა მთავრობის დადგენილებით. მაგრამ ქართველი მენშვიკები ასეთ უბრალო მოსაზრებებსაც არ უწევდნენ ანგარიშს, მათ გონებაში არ იყო შეგნება იმისა, რომ თვით სოციალ-დემოკრატიულ მთავრობისათვისაც არსებობს საზღვარი, რომლის გადალახვა დანაშაულია. თუ რამე, პოზიტიური იყო მათ საიუსტიციო პოლიტიკაში ეს იყო ფლირტი მართმსაჯულებასთან და არა განზრახ შეეღლება მართმსაჯულების ძირითად პრინციპებთან.

თუ კი მთავრობა, მენშვიკების პარტიული სასამართლო ორგანიზაციები და საქმეში ჩარეული ბრბო საგამოძიებლო კომისიის საზით სავსებით კმაყოფილნი იყვნენ ძიღწეული შედეგით და უთხრიდნენ ხაბაზს თავიანთ მსხვერპლთ, მღვდელ მონოზანს და მასთან შვიდს დანარჩენ ტუსაღთ, იგი ერთი პრობლემა, რომლისთვის საქმე საკმარისად ნათელი არ იყო და რომელიც სიდილოგდა ნამდვილი გარემოებანი გამოგვლია. ეს იყო ოზურგეთის მაზრის კომისარი, მან კიდევაც მიაგნო დანაშაულების ნამდვილ კვალს, აღმოაჩინა თვით გაცემული ნივთების ნაწილი და აქედან ადვილი იყო თვით დანაშამავეთა აღმოჩენა. ეს ენა იყენენ მთლად ოთხი პირნი, რომელთაც არაპითარი კეშმარიტ დატუსაღებულ პირებთან არ ჰქონდათ. სხვა აღმოჩნდა თვით დანაშაულების სურათი; ასე რომ ის სურათი, რომელიც სამინელ წამების შემდეგ გამოტანილა ტუსაღმა დასტა, ზღაპრად იქცა. როგორ უნდა მოქცეულიყვნენ ამ შემთხვევაში საიუსტიციო აპარატები? კანონი და ელემენტარული სინიდისიერება მოითხოვდა რვა კაცის შესახებ საქმის მოსპობას და მათთვის ციხის კარების გაღებას. მაგრამ შენშვიკურმა იუსტიციამ არ უღალატა თავის ბუნებას და მოიქცა წინააღმდეგ კანონის და სინიდისის მოთხოვნილებისა. მან განაგრძო რვა კაცის შესახებ საქმის წარმოება, დატოვა ისინი ციხის ზეუდგებში და პარალელურად აწარმოვა საქმე 4 კაცის შესახებ; ამნაირად ერთ დანაშაულების შესახებ შესდგა ორი საქმე, ერთი ფიქტიურ დამნაშავეთა და მეორე ნამდვილ დამნაშავეთა. ერთ ჯგუფს დაურიგდა საგრალმდებლო ოქმი ერთის მინაარსის, მეორე ჯგუფს დაურიგდა საბრალმდებლო ოქმი სრულებით სხვა მინაარსის. დანიშნულ დღეს მოხდა ორივე ჯგუფის ერთად გამართლება. იმ დღეს ვიყავი დამცველი ერთ ბრალდებულის, რომელიც ნამდვილ დამნაშავეთა ჯგუფს ეკუთვნოდა. მე მიუთითე სასამართლოს საქართველის ის უკანონობანი, რომელზედაც იყო საქმე აგებული და მოვითხოვე მათი გასწორება. აღვნიშნე, რომ საქმე საკანონო სასამართლოს კომპეტენციაში კი არა, საოლქო სასამართლოს კომპეტენციას ეკუთვნის; რომ მთავრობის დადგენილება საგანგებო სასამართლოსათვის საქმის გადაცემის შესახებ მხოლოდ პირველ ჯგუფს ეხება და არა მეორეს. თანაც ეს დადგენილება, როგორც ამკარა უკანონო არ ურდა იქმნეს სასენი ძალაში, რომ ერთ დანაშაულების შესახებ ორი საქმეა შედგენილი და ორი სულ სხვა და სხვა მინაარსის საქმე მექანიკურად არის შეერთებული და სხვა. მაგრამ პარტიულ—სოციალ-დემოკრატიულ სასამართლომ არავითარი ანგარიში ჩემს ელემენტარულ სახის განცხადებებს არ გაუწია. სასამართლოს სამეზე წევრი სოციალ-დემოკრატები იყვნენ. მათში ერთი, რომელიც სასამართლოს უფროსი წევრი იყო ფაქტიურად გადაწყვეტ რეზოლუციას, იგი იყო ცნობილი ერთგული პარტ ული ლაქია და გასამართლების დროს პარტიულ კეთილების სასარგებლოდ მუქთა აგენტობას ეწეოდა ტუსაღებში.

დანარჩენ წევრებში ერთი იყო თამჯდომარე, მეო-

რგ კი მასწავლებელი და სასოგადო მოღვაწე. ორივე უაღრესად კეთილშობილი და უმწიკვლო პიროვნეგანი იყვნენ, მაგრამ მსხვერპლი ბოროტ იდეოლოგიი ა.

მე შემეკითხა კერძო საუბარში საქმის გ`თავების შემდეგ თავმჯდომარეს: «როდესაც ეამოირკვა პირველ დატუ საღებულ რვა პირის უდანაშაულობა, რატომ არ მიიხარეთ ქმდი მაი წამეკის წინაშე და უმალვე ციხის კარეგი რატომ არ გაუღეთ. რად დაეჭირდათ კომედია ამ საგრალო ადამიანების გასამართლების?» მან ხიტყვა ს ტყვით შემდეგი მიპასუხა: «ჩვენ უნდა დაეგენაზვეგია ხალხისათვის, რომ ისინი უდანაშაულონი იყვნენო». მამასადამე სასამართლოს ციხეში ჰყავდა ადამიანეგი, რომელთ უდანამაულოგა მან კარგად იცოდა და აწყოდა მ თ გასამართლებას მხოლოდ და მხოლოდ იმ მიზნით, რომ მათი უდანაშაულობა «ხალხს დაენახა». თუ ასეთი რამეეგის თქმა შეეძლო იურისტს, დიდი ხნის განმავლოგაში სასამართლო უწყეგა`ი პრაქტიკულად მოქმეშავეს, ისიც ადამიანს ეუნეგრივად კეთილშობილს, ეს იმის მაჩვენებელია, რუ როგორ იყო ქართველის ტვინი სოციალ-დემოკრატიულ-ეემაგოგიურ მოძღვრეგით მოწამლული. ზემოდ მოყვანილ ხიტყვეგის ავტორი შემდეგ სენატის დაარ ხეგისა მისი წევრი გახდა. ქარველ მენშევიკების სენატის წვრეოგისათვის მას არა ნაკლები უფლეგა ჰქონდა, ვინემ დიდ უმეტესოგას მენშევიკეგის სენატორეგისას.

ვლ. ემუხვარი.

მოგონება.

1926 წლის ოქტომბრის ციკ და სუსხიან ოჰვში ჩამოვედით მე და ერთი ჩემი კარგი მეგობარი საქართველოდან ქ. ოდენკურში. სტამბოლიდანვე ვიცოდით რომ ოდენკურში ბევრი ქართველეგი დაკინავებულიყვნენ, რასაკვირველია ჩვენი გზაც აქეთ იყო. ბოლოს გამჩნდით ოდენკურში და პირდაპირ ქართველების სახადილოში მივედით. მისელისთანავე დაგვხვდნენ ბევრი ქართველები, მაგრამ რაღა უნდა დავმალო, ჩჩენი აღტაცებული გახარეგა იმ წუთშივე განერა, რადგან აქაც დაკინახეთ პარტიოგა და დაყოფვა, აშკარაა, რომ პირველ რიგში იდგნენ მენშევიკეგი. გამოვკითხეს თუ რა მდგომარეოგა იყო საქართველოში. ჩვენც უამბეთ ყველას ჩვენი შთაგეფდილმეეები ქართველი ხალხის გაჭირვებაზე.

მიგვიღეს ქართველურად (ეერთოდ როდესაც ახალი ლტოლვილი ეამოდის ასე უნვდეგიან) მოგვცეს ორივეს ეაჭმელი და ერთი ოთახი ღამის გასათევად. უკვე ერთი თვე გავიდა, თითქმის ყველანი გავიცანით და ამავე სანეეში მუშაოგაც დავიწყეთ ქარხანაში. გადის კვლავ რამოდენიმე დღე, გვეკითხეგიან, თუ რა მიმართულებისანი ვართ; ემიტომ, რომ ჩვენ განზე ვიდგქით. ამ სასადილოში სხვა და სხვა პარტიის წევრეგი იყვნენ, გაეკვირდათ თუ ჩვენ ამდენი ხნის განმავლოგაში, რატომ ან ერთს ან მეორე პარტიას არ მივეკედლეთ. ჩვენ კი ვიცოდით რომ ეაქართველო პარტიოგამ დაღუპა და არას დროს პარტიის რიგებშ`ი არ ვიქნებოდით.

ერთ დღეს დაღლილი მოვედ`ი სამუშაოდან, ის იყო ვახშამი გავათავე და სახლისკენ ვაპირებდი წასვლას, თვალი მოვკარ ერთ ახალგაზრდას რომელსაც ეჭირა ჩემთვის სრულიად უცნოური გაზეთი «თეთრი გიორგი» აქ ცოტა გაკვირვდი, მე მეგონა რომ მენშევიკურ «ბრძოლა»ს გარდა სხვა არ არსებოგს საზღვარ გარეთ მეთქი. მიეახლოვდი იმ ახალგაზრდას და ვთხოვე გთხოვინეებინა ჩემთვის, მან სიამოვნებით დამითმო გაზეთი ეს იყო «თეთრი გიორგი»ს პირველი ნომერი. წაეიკითხე თავიდან ბოლომდე. ცოტა გამხნევებულს უფრო მეტი ენერგია მოემატა, რადგან რაც დღევანდელ პირობეში ქართველ ერს ეხაჭირვება მე აქ ამოვიკითხე. გახარებულმა ჩემს მეგობარს წაუკითხე, რის შემდეგ შევიტყვეთ რედაქციის, მისამართი და რამოდენიმე დღის შემდეგ გამოვეგზავნეს გაზეთეგი რა, უკვე გამოსულიყო თეთრი გიორგის სტამბიდან.

რა აზრითაც საქართველოდან წამოვედ იგივე იდეა ვპოვე გაზეთ «თეთრი გიორგი»ში. ეს ყველა გაზეთეგი დაურიგე ჩემს გულითად მეგოვრებს. აქვე უნდა აღვნიშნო თუ რა მთაბეჭდილება დასტოვა ჩვენზე ქ ერდანია—რამიშვილის გამოქმეყნებულმა წერილებმ`ა. ყოველი ქართველი რომელსაც უყვარს ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს ა თ ვ ი ს და არა თავისთვის, დაჰეგმოებს პარტიოებას, რომელიც ასუსტებს და აქუცმაცებს ერს. გამოამკარავდა რომ ეჯენი იგრძვიან და არსებოგენ მარტო ქართველი ერის გემრიელ ლუკმისათვის და არა ერისათვის. აღტაცებულმა ჩვენი თანამოაზრეეგის მეგნა დავიწყეთ და რამოდენიმე ხანში მეგობრები შევიძინეთ. გადავწყვიტეთ დაგვარსებინა ორგანიზაცია. ხშირი მისვლა—მოსვლა გექონდა ბ. დ. ჭიაბრიშვილთან სადაც ერთხმად ვაღიარეთ რომ ერთად ერთი გზა არის გზა, რომელსაც მოუწოდებეს თეთრი გიორგი და, მართლაც შევადგინეთ ოდენკურ—ვალანტინიეს თეთრი გიორგის ორგანიზაცია, ეს იგი ვანაცვალეთ ჩვენი მთელი «მე»

სამშობლოსათვის თავდადებულთ.

თქვენი სიკვდილი ჩვენი ქმეყნისას
აღვიძებს კვალად სიცოცხლის წყურვილს,
ეულს ასალკლდეგეგს მისი მკვიდრისას
და მედგარ ბრძოლის აღვიძებს სურვილს.

არც-კი მომკვდარხარ! კვლავ სცოცხლობ მარად!
ერის ეულში გაქვს მუდმივი ბინა,
თქვენი ჩრდილი მცველად და ფარად
დღეს საქართველოს გადაეფინა.

ვაი იმათ დღეს, ვინც ტლანქი ხელი
შეაზო თქვენსა უმწიკვლო ეკამსა!
მათ ყურს ჩასწვდეგა თქვენი სანელი
ჩანაძახეგი განკითხვის ყამსა.

დღეს საქართველო ძაძით მოსილი
თქვენსა სამარეს უჭვრეტს მდუმარე,
მაგრამ სულ მალე დაჰეკრავს ძახილი
გაისმია ერის რისხვა მქუხარე.

კ. დ.

იმ დიად და წმინდა საქმეს, რომელიც და`ოცვილია წმიდა გ`ორგის მიერ.

ჩვენ თეთრი გიორგის შეფიცულნი სამშობლოს კეთილდღეობისათვის მტკიცედ ვადგეეართ ჩვენს ეზას, რომელსაც დანათეებს გამარჯვებული წმიდა გიორგი და თეთრი დროშა, დროშა თავისუფლეგის.

შ. გიორგაძე.

გაცრუებული ოცნება.

თუ გ ა ვ ე ბ მ თ დ ი თ ა ხ ლ ა!

ინგლისში მუშათა პარტიამ გაიმარჯვა. სათავეში მათი ბელადეგი მოექცნენ, მთავრობა მათია! ახლა დატრიალდა, მოვეცა სიცოცხლე, სოციალიზმი. ხელად მეფეს გადმოაგდეგენ, ჯერ ციხეში ჩახეამენ, შემდეგ გაიყვანენ ტყეში ცოლშვილიანად და მიხვრეტენ... ჯარი ცოტა ჰყავთ, ნამდვილი კარგი ჯარი, იმას დაშლიან. ხელად გვარდიას პარტიულ ამხანაგეებიდან შეადგენენ... მუშათა საჭეოეეს დაარხვეეს.. ბურჟუაზიას მოსპეეენ, ზოგს მიხვრეტენ «ბეყალს» გააკეთებინ`ენენ; ზოგს ციხეში ამოაყოფინეენენ თავს, ზოგს შეშის საჭრელად, ვისაც ფული ხელად არ დაურჩეგა, ტყეში გაეზავნიან.. ყარაიაზისთანა იმათაც მქონეგათ რამე ადეილი!

ვაი დედაო რომ იქ არა ვარ, თორემ! აბა ნახე რა ბინას ჩავიდეგდი ხელში! სულ პირველი რომელიცაა... გაჩაღდება ახლა იქ კომფისკაცია, ნაციონალიზაცია, სოციალიზაცია, მუნიციპალიზაცია და სხვა აცია, ეცია და აწ ი ა... მერე ავტომობილეეი? ჰეი გიდი, რა ავტომობილეეი?.. სულ როლს-როისეეი... იცოცხლე გამეეიჭიმეთ ოდი შიდ მინისტრულად!

ჩვ`ენ საქმე გაიჩარხა! ახლა მოვწყო, არ უნდა ლაპარაკი!.. მაკდონალდი ხომ ჩვენი დიდი მეგობარია და ძმა კაცი. სნოუდენი... ჩვენში იყვნენ. კარგი პატივი ვეცით, სულ ძეგველოვის «ყიდეა», თართის დოში და შამაიეეი ოხრად, სულ გოდრით... `ქ დავარტყით პატარა კონფისკაცია სახელმწიფო საჭიროეეისათვის, იმათმა რა თქმა უნდა არ იცოდნენ, რადგან იმათ არ მოსწონთ ეე ქვე ვიცოდით და რომ შეეტყოთ ცუდი იყო. ჩ`ენი მოწინააღმდეგენი გვიძრახავენ ინყინრები და კაპიტალისტები უნდა მოეყვანათო, მაგრამ იმათმა რა იცოდენ რომ კაპიტალისტს უთუოდ კონფისკაცია უნდა მოუხდინო და ესენი კი გამოგვადგებოდნენ და... აკი გამართლდა ჩვენი შორს მხედველობა და სახელმწიფოებრივი გამჭრიახობა, ახლა ესენი, ბატონო ჩემო, მოელაპარაკებოდნენ გერმანიის, ეაფრანგეთის სოციალ-დემოკრატიულ პარტიეეს და საერთაშორისო პროლეტარიატის სახელით მოსთხოვენ ბოლშევიკებს «პოშოლ ვონ იზ გრუზიაო» და ჩვენ განვთავისუფლდებით. აი ასე უნდა `ქქმეს გამოწყობა, თორემ გაგიგონია ერს უთხრა, რომ შენი განთავისუფლეგის საქმე შენზეა დამოკიდებულიო...

სულ, სულ მალე დავერუნდებით საქართველოში, თვეეეეის საკითხია.— მერე? დავერუნდებით თუ არა საქარიოველოში შეუდგებით სოციალიზმის განხორციელებას. კოლმეურეური სოციალიზმისა კი არა, ვაყო, არამედ ნამდვილი მენშევიკური სოციალიზმისას... რა თქმა უნდა მინისტროებას არავის დავანებებ, ისევ ჩვენ ვიქნებით და არ მოგეცეს სიავე, არც ერთი რეაქციონერი ელემენტი «არ გავაჭაჭანო!». ამაში კი ვარ გამოცდილი, იცოცხლე! ისე გავჩარხავ საქმეს, რომ სულ ოვალეს ვაცეცხლებ ამ სხვა და სხვა რჯულის ფამისტებს-ნაციონალისტებს, შავრაზმელებს და რეაქციონერებს- კონტრ- რევოლიუციონერებს. — გაგვიღიმა ბედმა, აეშენდი ი, გაგეგოდით!..

* * *

სნოუდენი! სნოუდენი! ესეც ჩვენ მეგობარი ქქმეთ თურმე შავრაზმელი ყოფილა, მოღალატე... რეეს ამ ამბავს გააგის კომფერენციაზეც!.. ნეეეაბ`ი ანც ეი ეიგონა ჩემს ყურეეს ასეთი სამნენელეეა... ეაინ ჩაეიოდ რომ მტკიცედ დაგვცა სოციალისტური დოქტრინები საერთაშორისო პროლეტარიატის ინტერესის თვალსაზრისით მიდგომოდა საქმეს, შემმსუბუქებინა ეერმანიის და საფრანგეთის ნაციონალისტეეის მიერ შექმნილი ანტაგონიზმი და დაეზაგებინა დაპა და უკმაყოფილეგა, ასტეზა ერთი ალიაქოთი, როგორც ნამდვილი ბურჟუაზიულ-იმპერიალისტურ ტენდენციეეის მატარებელი ისე გამოვიდა და «ფარეი, ფარეი» ჩამ`ოდითო ინგლისის სასარეგლოოდ. პირდაპირ მოსაკლავია «მაი შპიონი, მაი!» მოღალატეა ნამდვილი საერთო პროლეტარიატის საქმის!

გერმანიაში სოციალ-დემოკრატიული პარტიაა, ინგლისში კიდეე და საქმის ერთის ხელის გაქნევით მოწყოეის მაგიერად მთლად ძველებურად დარჩა ყველაფერი.

საფრანგეთშიაც ხომ არ არის, მე ოხერი, თვითმპყრო ბელოგა, რესპუბლიკაა, მაგრამ ერთმანეთს არაფერს არ უთმოეენ და ნამდვილი იმპერიალისტურ - ბურჟუაზიულ სისტემას აწარმოეენ!..

რავა დვიჯერო «თეთრი გიორგი-ს» მონაჩმაზი: სახელმწიფოეეს ამოძრავებს მხოლოდ ეროვნულ-სახელმწიფოებრივი ინტერესიო. ამას რომ ამბობენ ნეტავი თუ მ`ართალია! რაცხა, ვაყო, მართალს ქე ჰეკავს—კი! მაგრამ რაღა ფერ დავიჯერო? მოვხუცდი კაცი სულ სოციალიზმ ზედ და საერთაშორისო პროლეტარიატზედ ფიქრში და ზრუნვაში და... ახლ`ა რაღ`ა დროის ჩემი აზრის გამოცვლა. რაც უნდა მართალი არ იყოს ეე ახალი აზრეი, ჩვენ მაინც ჩვენი უნდა ვთქვათ მართალია თუ ტყუილ!

ხხვა გზა არ არის! რას იზამ!!!

ნამინისტრალი.

გაზეთი თეთრი გიორგი თითქმის სულ აწყობილი იყო როდესაც წაეიკითხეთ ეურნალი «სამშოკლო». არ შეგვიძ ლიან სიამოვნებით არ აღვნიშნოთ, რომ თუ ყველა ერ`ოვ ნულ დემოკრატეგმა არა, მისმა ერთმა ნაწილმა მაინც, სთქვა ის, რასაც ჩვენ დიდი ხანია ვეელოდით მათგან.

ერ`ოვნულ-დემ`ოკრატეგის იმ ნაწილის, რომელიც ეურ ნალ «სამშოკლოსა» სცემს ყოველივე კარგი გვეხიამოვნეგა და ეხლა ველით მათგან კიდეე ახალ ნაკ`ეეეეს: გამდეულ რ`ეფორმებს როგორც იდეოლოგიურ დარგში აგრეთვე ორგანიზაციაში. ჩვენი ნატვრა არის ის, რომ ჩვენი და მათი გზეი ერთმანეთს შეხვდნენ და საქაროვეელოს შინაგან და გარეშე პოლიტიკის ასპარეზზე მათთან ერთად ვიარეოთ.

რედაქცია.

ხანმოკლე ავადმყოფოეის შემდეგ გარდაიცვალა პარიზში ჭლექით **გიორგი ელიოზიშვილი** ჯერ სულ ახალგაზრდა, 21 წლისა, მიეგარა უცხო სამარეს. კეთილ ერთი ზედმეტი მსხვერპლი ჩვენი უკეთესი ერ`ოვ`ნებისა.

პარიზში ა|წ ივლისს, მხატვარ ბ-ნ ბილანიშვილის თაოსნოეით მოეწყო გამოფენა ქართული ეელოვნეგის, წარმოდეგენილი იყო სურათეეი: კაკაბაძის, ეუდიაშვილის, ბილანიშვილის, და სხვა.

სურათმოძღვარ ე. ნოზაძის მიერ შესრულებული ალავერდის ეკეეა, მრ ვალი წიგნები და არქეოლოგიური ნიმუშეეი. აგრეთვე რეეეორ ბ-ნ ქუჩიტაშვილის ნიმუში: «ქართული ტირილი». რამაც დააინტერესა უცხოელებიც.

საზღვარ გარეთ `უკვალოდ დაკარგულია ი ო ს ე ბ გ ვ ი ა ნ ა უ რ ი მცხოვრეგი ქ. დუშეთისა.

თუ ვინმემ იცის მის შესახებ რაიმე დაახლოვებული ამბავი, გთხოვთ, მაცნი მშობლეგის პატივსაცემად, აცნობოთ რეე აქციის მისამართზე.

ა|წ აგვისტოს 3 და 4-ს ქ. ოდენკურში მოეწყო 33-ტე გამრთიანებული მოვარჯიშეთა გამოსვლები. მონაწილეობას იეეედა 377 კაცი, მათში იყო მხოლოდ ერთი ქართველი თეთრი გიორგელი ბეჟან გიორგაძე.

3 აგვისტოს გამოსვლაში ინდივიდუალურ-არტისტიულ შეჯიბრზე მან დაიკავა მე 10 ადგილი 377 შემცილებელთა შორის და იქმნა პალმის ტვირეეინით დაჯილდოვებული.

მეორე დღე 4 აგვისტო მოსპარეზზე ატლეტებისათვის იყო დათმოგილი.

ბეჟან გიორგაძე ძალოსნობამიაც იღებს მონაწილეობას. დილით თავდეგა ძალოსანთა შეჯიბრი, სადაც ჩვენმა თანამემამულემ მიიღო ჯილდ`ით დაფინის ტოტი და სხვა ძვირფასი საგნები.

როდესაც ძალოსნეგმა ვარჯიში დაასრულეს და ტრიბუნის წინ მოემზადებულ მოედანს გარს შემოერტყა, მამინ აქ ხდებოდა ჭიდაოგაში ჩემპიონეგის ჯილდოზე შეჯიბრი.

ჭიდაოგაშიაც მიიღო მონაწილეობა და სახელმოდ`ებ მარჯვა. ხუთი ფალეეანდი ზედი-ზედ წააქცია. ჩვენი თანამემამულე დაუსრულებელი ტამის ცემით დააჯილდოვეს და რამაც ხალი გამარჯვეგა ერთ ღღეს მოუტანა.

ჭიდაოგის პირველ ადგილი ჯილდო (Doubs) ეეეპარტამენტში ბეჟან გიორგაძემ მიიღო.

Imp. J. Zindy-Peter - Audincourt

Le Gérant : Félix KALDENPACH